

kranten namen het aantal en het tempo waarin de kouranten verschenen in de loop van de 17de eeuw sterk toe. Deze kwantitatieve groei moet volgens Couvée en Schneider verklaard worden uit de relatief grote vrijheid van drukpers en de toegenomen belangstelling voor het wereldgebeuren waarin de Republiek een belangrijke rol speelde¹⁷). De inhoud en het karakter van de kranten bleven echter nagenoeg onveranderd¹⁸). Er werd geen mening, opinie uitgedragen door de kourantiers. De nadruk lag sterk op de politieke en militaire berichtgeving. Er was bijvoorbeeld weinig aandacht voor culturele en religieuze nieuwsfeiten. De omstandigheden die het eenvormig karakter van de kranten in de Republiek veroorzaakten waren velerlei. Ten eerste had de kourantier goedkeuring nodig van de stedelijke overheid om een krant te mogen drukken en uitgeven. Het stadsbestuur kon echter deze vergunning intrekken of voor onbepaalde tijd een verschijningsverbod instellen als er berichten verschenen die de bestuurders niet welgevallig waren. Ten tweede waren zowel de plaatselijke, regionale als nationale overheden terughoudend in het verstrekken van informatie aan de kourantiers. Daarentegen werden de uitgevers van kranten wel verplicht officiële mededelingen en besluiten (plakkaten) van de bestuurscolleges te publiceren op straffe van het intrekken van de vergunning. Ten slotte moet worden opgemerkt dat allerlei heffingen en onkosten, zoals heffingen op bedrukt en onbedrukt papier en de betaling van correspondenten en recognitiegelden, het de kourantiers onmogelijk maakten omvangrijke meerbladige kranten uit te geven voor een aanvaardbare prijs. Bovengenoemde omstandigheden veroorzaakten dat er gewoerd moest worden met de ruimte en men niet met overheden in discussie kon of wilde gaan¹⁹).

Het 'droge feiten' karakter van de kranten verdween na 1780. Dit had te maken met de veranderingen op politiek, militair en economisch gebied in de Republiek. De daaruit resulterende onzekere situatie schiep mogelijkheden voor het ontstaan van kranten met een duidelijke opinie. Omdat deze ontwikkelingen voor het hier besproken onderwerp niet van belang zijn zal hier niet verder op worden ingegaan.

Naast de officiële kouranten bestonden er in de 17de en 18de eeuwse Republiek ook zogenaamde populaire nieuwsbladen.

'In die tijdschriften is de geest der Verlichting (...) terug te vinden. Zij vervulden een sociale functie; door hun frekwentie was het snel doorgeven van ideeën en de reacties daarop mogelijk. De interne vormgeving leende